

Ugovor o Energetskoj zajednici

Stranke:

Europska zajednica s jedne strane i sljedeće ugovorne stranke s druge strane:

- Republika Albanija, Republika Bugarska, Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Republika Makedonija, Republika Crna Gora, Rumunjska, Republika Srbija, (u daljnjem tekstu: uključene stranke), i
- Privremena uprava Ujedinjenih naroda na Kosovu u skladu s Odlukom br. 1244 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, gradeći na Atenskom procesu i Atenskom memorandumu o razumijevanju iz 2002. i 2003., primjećujući da su Republika Bugarska, Rumunjska i Republika Hrvatska zemlje kandidati za pristup Europskoj uniji te da je Republika Makedonija također predala zahtjev za članstvo, primjećujući da je Europsko vijeće u Kopenhagenu u prosincu 2002. potvrdilo europsku perspektivu Republike Albanije, Bosne i Hercegovine i Srbije i Crne Gore kao potencijalnih kandidata za pristup Europskoj uniji, i naglasilo odlučnost da podrži njihove napore u približavanju Europskoj uniji, prisjećajući se da je Europsko vijeće u Solunu u lipnju 2003. ovjerilo »Solunski program za Zapadni Balkan: prema europskim integracijama« čiji je cilj daljnje učvršćivanje povlaštenih odnosa između EU i Zapadnog Balkana i kojim je EU potakla zemlje regije da usvoje pravno obvezujući ugovor o tržištu energije u jugoistočnoj Europi, prisjećajući se Euro-mediteranskog procesa partnerstva i Europske politike prema susjedima, prisjećajući se doprinosa Pakta stabilnosti za jugoistočnu Europu koji u svojoj biti ima potrebu jačanja suradnje među državama i narodima jugoistočne Europe i unapređivanja uvjeta za mir, stabilnost i gospodarski razvitak, odlučne da uspostave među strankama cjelovito tržište prirodnog plina i električne energije, koje se

temelji na zajedničkom interesu i međusobnoj solidarnosti, smatrajući da to cjelovito tržište može kasnije uključiti druge energetske proizvode i prijenosnike, kao što je tekući prirodni plin, benzin, vodik ili druge temeljne mrežne infrastrukture, ustrajne da stvore stabilan regulatorni i tržišni okvir sposoban da privuče investicije u plinsku mrežu, proizvodnju energije i prijenosne mreže, tako da sve stranke mogu imati pristup stabilnoj i stalnoj opskrbi plinom i električnom energijom koja je bitna za gospodarski razvitak i socijalnu stabilnost, ustrajne da stvore stabilni regulatorni prostor za trgovanje plinom i električnom energijom koje je potrebno da se uskladi zemljopisni opseg odnosnih tržišta proizvoda, prihvaćajući da su područja Republike Austrije, Grčke Republike, Republike Mađarske, Republike Italije i Republike Slovenije prirodno integrirana, ili da na njih izravno utječe funkcioniranje tržišta plinom i električnom energijom ugovornih stranaka, ustrajne da potiču visoku razinu osiguravanja dostupnosti plina i električne energije svim građanima na temelju obveza javnih službi i da postignu gospodarski i društveni napredak i visoku razinu zaposlenosti kao i dobro uravnotežen i održiv razvitak kroz stvaranje područja bez unutarnjih granica za plin i električnu energiju, želeći povećati sigurnost opskrbe jedinstvenoga regulatornog prostora osiguravanjem stabilnoga regulatornog okvira potrebnoga za regiju u kojoj se mogu razvijati veze s kaspiskim, sjevernoafričkim i bliskoistočnim rezervama plina i iskorištavati prirodne rezerve prirodnog plina, ugljena i vodne energije, nastojeći poboljšati stanje okoliša u odnosu na plin i električnu energiju vezano uz energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije, ustrajne u razvijanju tržišnog natjecanja na tržištu plina i električne energije na širem planu i na iskorištavanju ekonomija razmjera, smatrajući da, kako bi se postigli ti ciljevi, treba uspostaviti integriranu strukturu širokog raspona regulacije tržišta koju podržavaju jake institucije i učinkoviti nadzor, uz odgovarajuću uključenost privatnog sektora, smatrajući da, kako bi se smanjilo opterećenje na sustavima plina i električne energije na državnoj razini i pridonijelo razrješavanju lokalnih nestašica plina i električne energije, treba uspostaviti posebna pravila za olakšavanje trgovine plinom i električnom energijom; i da su takva pravila potrebna kako bi se stvorio jedinstven regulatorni prostor za zemljopisni opseg odnosnih tržišta proizvoda, odlučile su osnovati Energetske zajednice.

Glava I. – NAČELA

Članak 1.

- 1) Ovim Ugovorom, stranke između sebe osnivaju Energetske zajednice.
- 2) Države članice Europske zajednice mogu postati sudionice Energetske zajednice u skladu s člankom 95. ovoga Ugovora.

Članak 2.

- 1) Zadatak zajednice za energiju je organiziranje odnosa između stranaka i stvaranje pravnog i gospodarskog okvira za umreženu energiju, definiranu u stavku 2, s ciljem:
  - (a) stvaranja stabilnoga regulatornog i tržišnog okvira sposobnog da privuče ulaganja u plinske mreže, proizvodnju energije, te prijenosne i distributivne mreže, kako bi sve stranke imale pristup stabilnoj i stalnoj opskrbi energijom koja je bitna za gospodarski razvitak i socijalnu stabilnost,
  - (b) stvaranja jedinstvenoga regulatornog prostora za trgovinu umreženom energijom, koji je potreban kako bi se udovoljilo zemljopisnom opsegu odnosnih tržišta proizvoda,
  - (c) povećanja sigurnosti opskrbe jedinstvenoga regulatornog prostora osiguravanjem poticaja za povezivanje s kaspiskim, sjevernoafričkim i bliskoistočnim rezervama plina, i iskorištavanja prirodnih rezervi prirodnog plina, ugljena i vodne energije,
  - (d) poboljšanja stanja okoliša u odnosu na umreženu energiju i pripadajuće energetske učinkovitosti, poticanja korištenja obnovljivih izvora energije, i uspostavljanja uvjeta za trgovinu energijom u jedinstvenom regulatornom prostoru,
  - (e) razvijanja tržišnog natjecanja umrežene energije na širom zemljopisnom temelju i iskorištavanja ekonomija razmjera.
- 2) »Umrežena energija« uključuje električnu energiju i plin u smislu Direktiva Europske zajednice 2003/54/EZ i 2003/55/EZ.1

Članak 3.

U smislu članka 2., aktivnosti Energetske zajednice uključuju:

(a) Primjenu između ugovornih stranaka pravne stečevine Zajednice glede energije, okoliša, tržišnog natjecanja i obnovljivih izvora, kako je opisano u Glavi II., koja je prilagođena institucionalnom okviru Energetske zajednice i posebnim okolnostima u svakoj od ugovornih stranaka (u daljnjem se tekstu: »Proširenje pravne stečevine Zajednice«) i kao što je opisano u Glavi II. ovoga Ugovora.

(b) Uspostavljanje specifičnoga regulatornog okvira koji omogućuje učinkovit rad tržišta umrežene energije preko područja ugovornih stranaka i dijela teritorija Europske zajednice, i koji uključuje stvaranje jedinstvenog mehanizma za prekogranični prijenos i/ili prijevoz umrežene energije, te nadzor nad unilateralnim mjerama zaštite (u daljnjem tekstu naziva »Mehanizam za djelovanje tržišta umrežene energije«, kao što je opisano u Glavi III. ovoga Ugovora.

(c) Stvaranje tržišta umrežene energije bez unutarnjih granica za sve stranke, uključujući koordinaciju međusobne pomoći u slučaju ozbiljnih poremećaja u energetske mrežama ili vanjskih prekida, a koje mogu uključivati postizanje zajedničke energetske trgovinske politike (u daljnjem tekstu: »Stvaranje jedinstvenoga energetskeg tržišta«) koja je detaljnije opisana u Glavi IV.

Članak 4.

Komisija europske zajednice (u daljnjem tekstu: Europska komisija) djeluje kao koordinator triju aktivnosti opisanih u članku 3.

Članak 5.

Energetska zajednica slijedi pravnu stečevinu opisano u Glavi II., prilagođenu institucionalnom okviru ovoga Ugovora i specifičnoj situaciji svake ugovorne stranke, kako bi se osigurala visoka razina sigurnosti investicija i optimalnog ulaganja.

Članak 6.

Stranke poduzimaju sve odgovarajuće mjere, bilo opće ili pojedine, kako bi osigurale ispunjavanje obveza koje proizlaze iz ovoga Ugovora. Stranke olakšavaju ostvarivanje zadaća Energetske zajednice. Stranke se suzdržavaju od bilo kakvih mjera koje bi mogle dovesti u opasnost ostvarivanje ciljeva ovoga Ugovora.

Članak 7.

Unutar područja primjene ovoga Ugovora zabranjena je svaka diskriminacija.

Članak 8.

Ništa u ovom Ugovoru ne smije utjecati na prava stranke da određuje uvjete za iskorištavanje njezinih izvora energije, na izbor između različitih izvora energije i opću strukturu njezine opskrbe energijom.

Glava II. – PROŠIRENJE PRAVNE STEČEVINE ZAJEDNICE

Poglavlje I. – ZEMLJOPISNO PODRUČJE PRIMJENE

Članak 9.

Odredbe i mjere navedene u ovoj Glavi primjenjuju se na područjima uključenih stranaka i na teritoriju pod nadležnošću Privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu.

Poglavlje II. – PRAVNA STEČEVINA IZ PODRUČJA ENERGETIKE

Članak 10.

Svaka ugovorna stranka provodi relevantnu pravnu stečevinu Zajednice iz područja energetike u skladu s vremenskim rasporedom za provedbu tih mjera određenim u Dodatku I.

Članak 11.

»Pravna stečevina Zajednice iz područja energetike«, u smislu ovoga Ugovora, znači Direktivu 2003/54/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije, Direktivu 2003/55/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i Uredbu 1228/2003/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o uvjetima za pristup mreži za prekogranične razmjene električne energije.²

Poglavlje III. – PRAVNA STEČEVINA ZAJEDNICE IZ PODRUČJA OKOLIŠA

Članak 12.

Svaka ugovorna stranka provodi pravnu stečevinu Zajednice iz područja okoliša u skladu s vremenskim rasporedom za provedbu tih mjera određenim u Dodatku II.

Članak 13.

Stranke priznaju važnost Protokola iz Kyota. Svaka ugovorna stranka nastojat će mu pristupiti.

Članak 14.

Stranke priznaju važnost pravila navedenih u Direktivi 96/61/EC Europskog vijeća od 24. rujna 1996. o integriranom sprečavanju zagađivanja i nadzoru. Svaka ugovorna stranka nastojat će provesti Direktivu.

Članak 15.

Nakon stupanja na snagu ovoga Ugovora, nova izgradnja, a zatim i rad postrojenja za proizvodnju moraju biti usklađeni s pravnom stečevinom Zajednice iz područja okoliša.

Članak 16.

»Pravna stečevina Zajednice iz područja okoliša« znači

- (i) Direktivu Vijeća 85/337/EEZ od 27. lipnja 1985. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, a koja je nadopunjena Direktivom Vijeća 97/11/EZ od 3. ožujka 1997. te Direktivu 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003.,
- (ii) Direktivu Vijeća 1999/32/EZ od 26. travnja 1999., koja se odnosi na smanjenje sadržaja sumpora u određenim tekućim gorivima i koja izmjenjuje i dopunjuje Direktivu 93/12/EEZ,
- (iii) Direktivu 2001/80/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2001. o ograničenju emisija određenih zagađivača u zrak iz velikih postrojenja sa spaljivanjem i
- (vi) članak 4. stavak 2. Direktive Vijeća 79/409/EEE od 2. travnja 1979. o očuvanju divljih ptica.

Članak 17.

Odredbe i mjere navedene u ovom Poglavlju primjenjuju se samo na umreženu energiju.

Poglavlje IV. – PRAVNA STEČEVINA ZAJEDNICE IZ PODRUČJA TRŽIŠNOG NATJECANJA

Članak 18.

1) Sljedeće je nespojivo s ispravnim funkcioniranjem Ugovora, jer može utjecati na trgovinu umreženom energijom između ugovornih stranaka:

- (a) svi ugovori između poduzeća, odluke udruženja poduzeća i usklađene prakse koje imaju za predmet ili posljedicu sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja,
- (b) zlouporaba od jednog ili više poduzeća dominantnog položaja na tržištu između ugovornih stranaka u cjelini ili u njegovom značajnom dijelu.
- (c) bilo kakva javna pomoć koja narušava, ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje davanjem prednosti određenim poduzećima ili određenim energetske resursima.

2) Svako postupanje suprotno ovom članku procjenjuje se na temelju kriterija koji proizlaze iz primjene pravila članaka 81., 82. i 87. Ugovora o osnivanju Europske zajednice priloženog uz Dodatak III.

Članak 19.

U odnosu na javna poduzeća i poduzeća kojima su odobrena posebna ili ekskluzivna prava, svaka ugovorna stranka osigurava da u roku od 6 mjeseci od datuma stupanja na snagu ovog Ugovora, budu potvrđena načela Ugovora o osnivanju Europske zajednice, posebice njezin članak 86. stavak 1. i 2. (priložen u Dodatku III.).

Poglavlje V. – PRAVNA STEČEVINA ZAJEDNICE IZ PODRUČJA OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE

Članak 20.

Svaka ugovorna stranka dostavlja Europskoj komisiji u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Ugovora Plan provedbe Direktive 2001/77/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 27. rujna 2001. o promociji električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora na unutarnjem tržištu električne energije i Plan provedbe Direktive 2003/30/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 8. svibnja 2003. o promociji uporabe biogoriva ili drugih obnovljivih goriva za transport. Europska komisija podnosi programe svake ugovorne stranke Vijeću ministara na usvajanje.

Poglavlje VI. – USKLAĐENOST S OPĆENITO PRIMJENJIVIM NORMAMA EUROPSKE ZAJEDNICE

Članak 21.

U roku od godine dana od stupanja na snagu ovoga Ugovora, Tajništvo sastavlja popis opće primjenjivih normi Europske zajednice koji se dostavlja Vijeću ministara i usvaja jednostavnom većinom.

Članak 22.

Ugovorne stranke u roku od godine dana od usvajanja popisa usvajaju planove razvitka za usklađivanje svojih sektora umrežene energije s Opće primjenjivim normama Europske zajednice.

Članak 23.

»Opće primjenjive norme Europske zajednice« odnose se na norme nekog tehničkog sustava, koji se primjenjuje u Europskoj zajednici, potrebne su za siguran i učinkovit rad operativnih mrežnih sustava, uključujući aspekte prijenosa, prekograničnih povezivanja, modulaciju i opće sigurnosne norme tehničkog sustava izdane tamo gdje je primjenjivo putem Europskog odbora za normizaciju (CEN), Europskog odbora za elektrotehničku normizaciju (CENELEC), Zajednice za koordinaciju prijenosa električne energije (UCTE) i Europske usluge za povezivanje energetske izmjena (Easeegas) za određivanje zajedničkih pravila i poslovne prakse.

Poglavlje VII. – PRILAGODBA I RAZVOJ PRAVNE STEČEVINE

Članak 24.

U svrhu provedbe ove Glave, Energetska zajednica usvaja mjere za prilagodbu pravne stečevine opisane u ovoj Glavi uzimajući u obzir institucionalni okvir ovoga Ugovora i posebne okolnosti vezane uz svaku ugovornu stranku.

Članak 25.

Energetska zajednica može poduzeti mjere za provedbu izmjena i dopuna pravne stečevine navedene u ovoj Glavi u skladu s evolucijom prava Europske zajednice.

Glava III. – MEHANIZAM DJELOVANJA TRŽIŠTA UMREŽENE ENERGIJE

Poglavlje I. – ZEMLJOPISNO PODRUČJE PRIMJENE

Članak 26.

Odredbi i mjere navedene u ovoj Glavi primjenjuju se na područja uključenih stranaka, na područja pod nadležnošću Privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu i na područja Europske zajednice navedene u odlomku koji slijedi.

Članak 27.

U odnosu na Europsku zajednicu, odredbe i mjere navedene u ovoj Glavi primjenjuju se na područje Republike Austrije, Grčke Republike, Republike Mađarske, Republike Italije i Republike Slovenije. Nakon što uključena stranka pristupi Europskoj uniji, odredbe i mjere iz ove Glave primjenjuju se bez daljnjih formalnosti na područje nove države članice EU-a.

Poglavlje II. – MEHANIZAM ZA PRIJENOS UMREŽENE ENERGIJE NA VELIKE UDALJENOSTI

Članak 28.

Energetska zajednica poduzima mjere za uspostavu jedinstvenog mehanizma za prekogranični prijenos i/ili prijevoz umrežene energije.

Poglavlje III. – SIGURNOST OPSKRBE

Članak 29.

Ugovorne stranke u roku od godine dana od stupanja na snagu ovoga Ugovora, usvajaju izjave o sigurnosti opskrbe koje se odnose na raznovrsnost opskrbe, tehnološku sigurnost, zemljopisno podrijetlo uvezenih goriva. Izjave se dostavljaju Tajništvu i bit će na raspolaganju za uvid svim strankama u ovom Ugovoru. One se obnavljaju svake dvije godine. Tajništvo daje upute i pomoć vezano uz te izjave.

Članak 30.

Odredba članka 29 ne uključuje potrebu za izmjenom energetske politike ili prakse nabave.

Poglavlje IV. – OSIGURAVANJE ENERGIJE GRAĐANIMA

Članak 31.

Energetska zajednica potiče visoku razinu osiguravanja mrežne energije svim građanima unutar granica obveza javnih službi sadržanih u relevantnoj pravnoj stečevini Zajednice iz područja energetike.

Članak 32.

U tu svrhu Energetska zajednica može usvojiti mjere za:

- (a) omogućavanje osiguravanja energije svim građanima,
- (b) poticanje učinkovitih politika upravljanja potražnjom, i
- (c) osiguravanje poštenog tržišnog natjecanja.

Članak 33.

Energetska zajednica može također izdavati preporuke kako bi podržala učinkovitu reformu sektora umrežene energije stranaka, uključujući među ostalim povećanje razine plaćanja energije od svih potrošača i omogućavanje dostupnosti cijena umrežene energije svim potrošačima.

Poglavlje V. – USKLAĐIVANJE

Članak 34.

Energetska zajednica može poduzeti mjere koje se odnose na sukladnost oblika tržišta za djelovanje tržišta umrežene energije, kao i međusobno priznavanje dozvola i mjera koje potiču slobodno osnivanje kompanija za umreženu energiju.

Poglavlje VI. – OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE I ENERGETSKA UČINKOVITOST

Članak 35.

Uzimajući u obzir prednosti obnovljivih izvora energije za sigurnost opskrbe, zaštitu okoliša, socijalnu povezanost i regionalni razvitak, Energetska zajednica može poduzeti mjere za poticanje razvitka na tom području.

Poglavlje VII. – MJERE ZAŠTITE

Članak 36.

U slučaju iznenadne krize na tržištu umrežene energije na području ugovorne stranke, na području pod privremenom upravom Ujedinjenih naroda na Kosovu, ili na području Europske zajednice navedenom u članku 27. i ako je u opasnosti fizička sigurnost ili sigurnost osoba, postrojenja ili instalacija ili integritet sustava, dotična stranka može privremeno poduzeti potrebne mjere zaštite.

Članak 37.

Takve mjere trebaju izazvati najmanji mogući poremećaj u funkcioniranju tržišta umrežene energije ugovornih stranaka i ne smiju biti šireg opsega primjene nego što je strogo potrebno za uklanjanje iznenadnih poteškoća koje su se pojavile. One ne smiju narušavati tržišno natjecanje ili nepovoljno utjecati na trgovanje na način koji nije u skladu sa zajedničkim interesom.

Članak 38.

Dotična ugovorna stranka mora bez odgađanja obavijestiti Tajništvo o tim mjerama zaštite, a Tajništvo će obavijestiti ostale stranke.

Članak 39.

Energetska zajednica može odlučiti da mjere zaštite koje je poduzela dotična ugovorna stranka, nisu u skladu s odredbama ovoga Poglavlja i zatražiti da ta ugovorna stranka prekine ili izmijeni te mjere zaštite.

Glava IV. – STVARANJE JEDINSTVENOG TRŽIŠTA ENERGIJE

Poglavlje I. – ZEMLJOPISNO PODRUČJE PRIMJENE

Članak 40.

Odredbe i mjere iz ove Glave primjenjuju se na područja na koje se primjenjuje Ugovor o osnivanju Europske zajednice pod uvjetima navedenima u tom Ugovoru, na područja uključenih stranaka i na područja pod nadležnošću Privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu.

Poglavlje II. – UNUTARNJE TRŽIŠTE ENERGIJOM

Članak 41.

1) Među strankama su zabranjene carinske pristojbe i količinska ograničenja na uvoz i izvoz umrežene energije ili ostale mjere s jednakim učinkom. Ta zabrana odnosi se i na carinske pristojbe fiskalne prirode.

2) Stavak 1. ne pretpostavlja količinska ograničenja ili mjere s jednakim učinkom opravdane na temelju državne politike ili javne sigurnosti; zaštite zdravlja i života ljudi, životinja ili biljaka; ili zaštite industrijskog ili trgovinskog vlasništva. Međutim, takva ograničenja nisu sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničenja trgovine među strankama.

Članak 42.

1) Energetska zajednica može poduzeti mjere s ciljem stvaranja jedinstvenog tržišta bez unutarnjih granica za umreženu energiju.

2) Stavak 1. ne primjenjuje se na fiskalne mjere, ni na one koje se odnose na slobodu kretanja osoba ili na one koje se odnose na prava i interese zaposlenih osoba.

Poglavlje III. – VANJSKA POLITIKA TRGOVINE ENERGIJOM

Članak 43.

Energetska zajednica može poduzeti mjere potrebne za regulaciju uvoza i izvoza umrežene energije u i iz trećih zemalja s ciljem osiguravanja jednakog pristupa na i s tržišta treće zemlje u odnosu na osnovne norme zaštite okoliša i osigurati sigurno djelovanje unutarnjeg tržišta energijom.

Poglavlje IV. – MEĐUNARODNA POMOĆ U SLUČAJU PREKIDA

Članak 44.

U slučaju prekida u opskrbi umreženom energijom koji je pogodio neku stranku, a uključuje i drugu stranku, ili neku treću zemlju, stranke trebaju tražiti brzo rješenje u skladu s odredbama ovog Poglavlja.

Članak 45.

Na zahtjev stranke koja je izravno pogođena prekidom, sastaje se Vijeće ministara. Vijeće ministara može poduzeti potrebne mjere kao odgovor na prekid.

Članak 46.

U roku od godine dana od stupanja na snagu ovoga Ugovora, Vijeće ministara usvaja Akt o postupanje glede obveznog djelovanja međusobne pomoći prema ovom Poglavlju, koji može uključivati prijenos ovlasti na Stalnu skupinu na visokoj razini da poduzima privremene mjere.

Glava V. – INSTITUCIJE ENERGETSKE ZAJEDNICE

Poglavlje I. – VIJEĆE MINISTARA

Članak 47.

Vijeće ministara osigurava postizanje ciljeva određenih u ovom Ugovoru. Ono:

(a) osigurava opće smjernice politike,

(b) poduzima mjere, i

(c) donosi proceduralne akte, što može uključivati i dodjeljivanje, prema točno utvrđenim uvjetima, određenih zadataka, ovlasti i obveza za provedbu politike Energetske zajednice Stalnoj skupini na visokoj razini, Regulatornom odboru ili Tajništvu.

Članak 48.

Vijeće ministara sastoji se od jednog predstavnika svake ugovorne stranke i dva predstavnika Europske zajednice. Na sjednicama može sudjelovati i jedan predstavnik svakog sudionika koji nema pravo glasa.

Članak 49.

Vijeće ministara usvaja svoj interni poslovnik kao proceduralni akt.

Članak 50.

Svaka ugovorna stranka predsjedava naizmjenično kroz razdoblje od šest mjeseci redosljedom, koji je određen proceduralnim aktom Vijeća ministara. Predsjedništvo saziva sjednice Vijeća ministara u mjestu o kojem odluči Predsjedništvo. Vijeće ministara sastaje se najmanje jedanput svakih šest mjeseci. Sjednice priprema Tajništvo.

Članak 51.

Predsjedništvo predsjedava Vijeću ministara, a u tome mu kao potpredsjednici pomažu po jedan predstavnik Europske zajednice i jedan predstavnik budućeg predsjedatelja. Predsjedništvo i potpredsjednici pripremaju nacrt dnevnog reda.

Članak 52.

Vijeće ministara podnosi godišnje izvješće o radu Energetske zajednice Europskom parlamentu i parlamentima uključenih stranaka i sudionika.

Poglavlje II. – STALNA SKUPINA NA VISOKOJ RAZINI

Članak 53.

Stalna skupina na visokoj razini:

(a) priprema rad Vijeća ministara,

(b) odobrava zahtjeve za tehničkom pomoći dostavljene od međunarodnih donatorskih organizacija, međunarodnih financijskih institucija i bilateralnih donatora,

(c) izvještava Vijeće ministara o napretku postignutom u pravcu postizanja ciljeva ovoga Ugovora,

(d) poduzima mjere ukoliko je ovlasti Vijeće ministara, i

(e) donosi proceduralne akte koji ne uključuju dodjeljivanje zadataka, ovlasti ili obveza drugim institucijama Energetske zajednice,

(f) raspravlja o razvoju pravne stečevine opisane u Glavi II. na temelju izvješća koje redovito predaje Europska komisija.

Članak 54.

Stalna skupina na visokoj razini sastoji se od jednog predstavnika svake ugovorne stranke i dva predstavnika Europske zajednice. Na sjednicama može sudjelovati i jedan predstavnik svakog sudionika koji nema pravo glasa.

Članak 55.

Stalna skupina na visokoj razini usvaja svoj interni poslovnik kao proceduralni akt.

Članak 56.

Predsjedništvo saziva sjednice Stalne skupine na visokoj razini u mjestu o kojem odluči Predsjedništvo. Sjednice priprema Tajništvo.

Članak 57.

Predsjedništvo predsjedava Stalnoj skupini na visokoj razini, a u tome mu kao potpredsjednici pomažu po jedan predstavnik Europske zajednice i jedan predstavnik budućeg predsjedatelja. Predsjedništvo i potpredsjednici pripremaju nacrt dnevnog reda.

Poglavlje III. – REGULATORNI ODBOR

Članak 58.

Regulatorni odbor:

- (a) savjetuje Vijeće ministara ili Stalnu skupinu na visokoj razini o detaljima statutarnih, tehničkih i regulatornih pravila,
- (b) izdaje preporuke koje se tiču prekograničnih sporova koji uključuju jednog ili dva regulatora, na zahtjev bilo kojeg od njih,
- (c) poduzima mjere, ako ga ovlasti Vijeće ministara, i
- (d) donosi proceduralne akte.

Članak 59.

Regulatorni odbor sastavljen je od jednog predstavnika regulatora energije svake ugovorne stranke, u skladu s odgovarajućim dijelovima pravne stečevine Zajednice koja se tiče energije. Europsku komisiju zastupa Europska komisija, uz pomoć jednog regulatora svakog sudionika i jednog predstavnika Europske skupine regulatora za energiju i plin (ERGEG).

Ukoliko ugovorna stranka ili sudionik imaju jednog regulatora za plin i jednog regulatora za električnu energiju, tada ugovorna stranka ili sudionik određuju, uzimajući u obzir dnevni red, koji regulator prisustvuje sjednici Regulatornog odbora.

Članak 60.

Regulatorni odbor usvaja svoj interni poslovnik kao proceduralni akt.

Članak 61.

Regulatorni odbor bira predsjednika na razdoblje koje određuje Regulatorni odbor. Europska komisija ima ulogu potpredsjednika. Predsjednik i potpredsjednik pripremaju nacrt dnevnog reda.

Članak 62.

Regulatorni odbor sastaje se u Ateni.

Poglavlje IV. – FORUMI

Članak 63.

Dva foruma sastavljena od predstavnika svih zainteresiranih strana, uključujući industriju, regulatore, skupine koje zastupaju industriju i potrošače, savjetuju Energetsku zajednicu.

Članak 64.

Forumima predsjedava predstavnik Europske zajednice.

Članak 65.

Zaključci foruma usvajaju se konsenzusom i prosljeđuju Stalnoj skupini na visokoj razini.

Članak 66.

Forum za električnu energiju sastaje se u Ateni. Forum za plin sastajat će se na mjestu koje odluči Vijeće ministara proceduralnim aktom.

Poglavlje V. – TAJNIŠTVO

Članak 67.

Tajništvo:

- (a) osigurava administrativnu podršku Vijeću ministara, Stalnoj skupini na visokoj razini, Regulatornom odboru i forumima,
- (b) ocjenjuje pravilnu provedbu obveza, koje su stranke preuzele prema ovom Ugovoru i podnosi Vijeću ministara godišnja izvješća o napretku,
- (c) ocjenjuje i pomaže Europskoj komisiji u koordinaciji aktivnosti donatora na područjima uključenih stranaka i području pod jurisdikcijom Privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu te pruža administrativnu podršku donatorima;
- (d) izvršava druge zadatke koji su mu dodijeljeni prema ovom Ugovoru ili prema proceduralnom aktu Vijeća ministara, isključivši ovlast da poduzima mjere; i
- (e) donosi proceduralne akte.

Članak 68.

Tajništvo se sastoji od direktora i takvog osoblja kakvo je potrebno Energetskoj zajednici.

Članak 69.

Direktora Tajništva imenuje Vijeće ministara proceduralnim aktom. Vijeće ministara proceduralnim aktom utvrđuje pravila za angažiranje, radne uvjete i zemljopisnu ravnotežu osoblja Tajništva.

Direktor bira i imenuje osoblje.

Članak 70.

Pri obavljanju svojih zadataka, direktor i osoblje ne traže i ne primaju upute od bilo koje stranke ovoga Ugovora. Oni djeluju nepristrano i promiču interese Energetske zajednice.

Članak 71.

Direktor Tajništva ili imenovani zamjenik pomažu Vijeću ministara, Stalnoj skupini na visokoj razini, Regulatornom odboru i forumima.

Članak 72.

Sjedište Tajništva nalazi se u Beču.

Poglavlje VI. – PRORAČUN

Članak 73.

Svaka stranka pridonosi proračunu Energetske zajednice kako je utvrđeno u Dodatku IV. Razina dopuna se može preispitati svakih pet godina na zahtjev bilo koje stranke proceduralnim aktom Vijeća ministara.

Članak 74.

Vijeće ministara usvaja proračun Energetske zajednice proceduralnim aktom svake dvije godine.

Proračun pokriva troškove poslovanja Energetske zajednice nužne za funkcioniranje njenih institucija. Troškovi svake pojedine institucije navode se u različitim dijelovima proračuna. Vijeće ministara donosi proceduralni akt koji točno određuje postupak za primjenu proračuna te za predočavanje i reviziju računa i inspekciju.

Članak 75.

Direktor Tajništva provodi proračun u skladu s proceduralnim aktom na temelju članka 74. i Vijeću ministara podnosi godišnja izvješća o izvršenju proračuna. Vijeće ministara može proceduralnim aktom odlučiti, ako je prikladno, da povjeri nezavisnim revizorima provjeru ispravnosti izvršenja proračuna.

Glava VI. – POSTUPAK DONOŠENJA ODLUKA

Poglavlje I. – OPĆE ODREDBE

Članak 76.

Mjere mogu imati oblik odluke ili preporuke.

Odluka u cijelosti pravno obvezuje one na koje je naslovljena.

Preporuka nema obvezujuću snagu. Stranke će u najboljoj namjeri nastojati provoditi preporuke.

Članak 77.

Osim ako nije drugačije određeno člankom 80., svaka stranka ima jedan glas.

Članak 78.

Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini ili Regulatorni odbor mogu djelovati samo ako su prisutni predstavnici najmanje dvije trećine stranaka.

Poglavlje II. – MJERE U SKLADU S GLAVOM II.

Članak 79.

Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini ili Regulatorni odbor mogu poduzimati mjere prema Glavi II., na prijedlog Europske komisije. Europska komisija može izmijeniti ili povući svoj prijedlog u bilo koje vrijeme tijekom postupka koji vodi njegovom usvajanju.

Članak 80.

Svaka ugovorna stranka ima jedan glas.

Članak 81.

Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini ili Regulatorni odbor djeluju na temelju većine danih glasova.

Poglavlje III. – MJERE U SKLADU S GLAVOM III.

Članak 82.

Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini ili Regulatorni odbor mogu poduzimati mjere prema Glavi III., na temelju prijedloga bilo koje stranke ili Tajništva.

Članak 83.

Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini ili Regulatorni odbor djeluju na temelju dvotrećinske većine danih glasova uključujući i pozitivan glas Europske zajednice.

Poglavlje IV. – MJERE U SKLADU S GLAVOM IV.

Članak 84.

Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini ili Regulatorni odbor mogu poduzimati mjere prema Glavi IV., na prijedlog bilo koje stranke.

Članak 85.

Vijeće ministara, Stalna skupina na visokoj razini ili Regulatorni odbor poduzimaju mjere na temelju jednoglasne odluke.

Poglavlje V. – PROCEDURALNI AKTI

Članak 86.

Organizacijska, proračunska i pitanja transparentnosti Energetske zajednice, uključujući i prenošenje ovlasti s Vijeća ministara na Stalnu skupinu na visokoj razini, Regulatorni odbor ili Tajništvo reguliraju se proceduralnim aktom koji ima obvezujuću snagu u odnosu na institucije Energetske zajednice i, ako proceduralni akt to predviđa, u odnosu na stranke.

Članak 87.

Osim ako nije drugačije određeno člankom 88., proceduralni akti donose se u skladu s postupkom donošenja odluka prema Poglavlju III. ove Glave.

Članak 88.

Proceduralni akt kojim se imenuje direktor Tajništva, na temelju članka 69., usvaja se jednostavnom većinom na prijedlog Europske komisije. Proceduralni akti koji se odnose na proračunska pitanja na temelju članaka 73. i 74. usvajaju se jednoglasno na prijedlog Europske komisije. Proceduralni akti kojima se dodjeljuju ovlasti Regulatornom odboru na temelju članka 47. (c) usvajaju se jednoglasno na prijedlog bilo koje stranke ili Tajništva.

Glava VII. – PROVEDBA ODLUKA I RJEŠAVANJE SPOROVA

Članak 89.

Stranke provode odluke koje su im upućene u njihovom domaćem pravnom sustavu u vremenskom roku navedenom u odluci.

Članak 90.

O nepoštivanju obveze iz Ugovora ili neprovedbi odluke naslovljene na stranku u zahtijevanom vremenskom roku, može se obavijestiti Vijeće ministara na temelju obrazloženog zahtjeva bilo koje stranke, Tajništva ili Regulatornog odbora. U tom smislu Tajništvu se mogu obratiti privatna tijela s pritužbama.

Stranka na koju se pritužba odnosi može iznijeti primjedbe po primitku zahtjeva ili pritužbe.

Članak 91.

Vijeće ministara može utvrditi postojanje kršenja obveza od strane stranke. Ono odlučuje:

- a) jednostavnom većinom ako se kršenje odnosi na Glavu II.,
- b) dvotrećinskom većinom ako se kršenje odnosi na Glavu III.,
- c) jednoglasno ako se kršenje odnosi na Glavu IV.

Vijeće ministara može naknadno jednostavnom većinom odlučiti da opozove bilu koju odluku donesenu u skladu s ovim člankom.

Članak 92.

Na zahtjev bilo koje stranke, Tajništva ili Regulatornog odbora, Vijeće ministara, djelujući jednoglasno, može ustanoviti postojanje ozbiljnog i trajnog kršenja obveza koje proizlaze iz ovog Ugovora od stranke i može suspendirati određena prava koja proizlaze iz primjene ovoga Ugovora na dotičnu stranku, uključujući suspenziju prava glasovanja, isključivanje sa sjednica ili isključivanje iz mehanizama ovoga Ugovora.

Vijeće ministara može naknadno jednostavnom većinom odlučiti da opozove bilo koju mjeru poduzetu u skladu s ovim člankom.

Članak 93.

Kod donošenja odluka navedenih u člancima 91. i 92. Vijeće ministara djeluje ne uzimajući u obzir glasove predstavnika stranke koja je u pitanju.

Glava VIII. – TUMAČENJE

Članak 94.

Institucije tumače bilo koji termin ili drugi pojam korišten u ovom Ugovoru, koji proizlazi iz zakona Europske zajednice u skladu s običajnim pravom Suda pravde ili Prvostupanjskog suda Europskih zajednica. Ako tumačenje ovih sudova nije na raspolaganju, Vijeće ministara daje smjernice za tumačenje ovoga Ugovora. Ono može prenijeti taj zadatak na Stalnu skupštinu na visokoj razini. Takve smjernice ne mogu prejudicirati bilo koje tumačenje pravne stečevine Zajednice od strane Suda pravde ili Prvostupanjskog suda u kasnijoj fazi.

Glava IX. – SUDIONICI I PROMATRAČI

Članak 95.

Nakon podnošenja zahtjeva Vijeću ministara, bilo koja država članica Europske zajednice može biti zastupljena u Vijeću ministara, Stalnoj skupini na visokoj razini i Regulatornom odboru pod uvjetima utvrđenim u člancima 48., 54. i 59. kao sudionik te joj može biti dopušteno da sudjeluje u raspravama Vijeća ministara, Stalne skupine na visokoj razini, Regulatornog odbora i foruma.

Članak 96.

Nakon podnošenja zahtjeva Vijeću ministara u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog Ugovora, Moldavija će biti primljena kao promatrač ovom Ugovoru.

Nakon primitka obrazloženog zahtjeva susjedne treće države, Vijeće ministara može jednoglasno prihvatiti tu državu kao promatrača.

Promatrači mogu prisustvovati sjednicama Vijeća ministara, Stalne skupine na visokoj razini, Regulatornog odbora i foruma bez sudjelovanja u raspravama.

Glava X. – TRAJANJE

Članak 97.

Ovaj se Ugovor sklapa na razdoblje od 10 godina od datuma stupanja na snagu. Njegovo se trajanje može produljiti jednoglasnom odlukom Vijeća ministara, ako se takva odluka ne donese, Ugovor se može nastaviti primjenjivati između onih stranaka koje su glasovale u prilog produljenju, pod uvjetom da njihov broj iznosi najmanje dvije trećine stranaka Energetske zajednice.

Članak 98.

Svaka se stranka može povući iz ovoga Ugovora uz prethodnu obavijest, odaslanu šest mjeseci unaprijed, naslovljenu na Tajništvo.

Članak 99.

Nakon pristupanja uključene stranke Europskoj zajednici, ta stranka postaje sudionik prema članku 95.

Glava XI. – REVIZIJA I PRISTUPANJE

Članak 100.

Ministarsko vijeće može, jednoglasnom odlukom svojih članova:

- (i) izmijeniti i dopuniti odredbe Glava I. do VII. ovoga Ugovora,
- (ii) odlučiti da provede druge dijelove pravne stečevine koji se odnose na umreženu energiju,
- (iii) proširiti ovaj Ugovor na druge energetske proizvode i nositelje ili na druge bitne mrežne infrastrukture, i
- (iv) pristati na pristupanje nove stranke Energetskoj zajednici.

Glava XII. – ZAVRŠNE I PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 101.

Bez prejudiciranja članaka 102. i 103. na prava i obveze koje proizlaze iz sporazuma koje je ugovorna stranka zaključila prije potpisivanja ovoga Ugovora ne utječu odredbe ovoga Ugovora. U omjeru u kojem takvi ugovori nisu u skladu s ovim Ugovorom, dotična ugovorna stranka poduzima sve odgovarajuće mjere da ukloni utvrđene neusklađenosti, najkasnije u roku od jedne godine nakon stupanja na snagu ovoga Ugovora.

Članak 102.

Sve obveze koje proizlaze iz ovoga Ugovora ne dovode u pitanje postojeće pravne obveze stranaka koje proizlaze iz Ugovora kojim se osniva Svjetska trgovinska organizacija.

Članak 103.

Ovaj Ugovor ne utječe na obveze koje proizlaze iz sporazuma između Europske zajednice i njezinih država članica s jedne strane i ugovorne stranke s druge strane. Ovaj Ugovor ne utječe na obveze preuzete u kontekstu pregovora s ciljem pristupanja Europskoj uniji.

Članak 104.

Do usvajanja Proceduralnog akta sukladno članku 50., redosljed predsjedanja je onaj definiran

Atenskim memorandumom o razumijevanju iz 20033.

Članak 105.

Ovaj Ugovor odobravaju stranke u skladu s njihovim domaćim postupcima.

Ovaj Ugovor stupa na snagu prvoga dana mjeseca nakon datuma na koji su Europska komisija i šest ugovornih stranaka obavijestile o završetku postupaka nužnih za to.

Obavijest se šalje glavnom tajniku Vijeća Europske unije koji je pohranitelj za ovaj Ugovor.

Potvrđujući navedeno, prema propisima ovlaštene predstavnici potpisuju ovaj Ugovor.

DODATAK I.

VREMENSKI RASPORED PROVEDBE DIREKTIVA BR. 2003/54 I 2003/55, I UREDBE BR. 1228/2003 OD 26. LIPNJA 2003.

1. U skladu s niže navedenim stavkom 2. i člankom 24. ovoga Ugovora, svaka ugovorna stranka primjenjuje u okviru dvanaest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Ugovora:

(i) Direktivu 2003/54/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003., koja se odnosi na zajednička pravila unutarnjeg tržišta električne energije,

(ii) Direktivu 2003/55/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003., koja se odnosi na zajednička pravila unutarnjeg tržišta prirodnog plina,

(iii) Direktivu 1228/2003/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003., o uvjetima pristupa mreži za prekograničnom razmjenom električne energije.

2. Svaka ugovorna stranka mora osigurati da povlašteni potrošači u smislu direktiva 2003/54/EC i 2003/55/EC budu:

(i) od 1. siječnja 2008. svi kupci koji nisu domaćinstva, i

(ii) od 1. siječnja 2015. svi kupci.

DODATAK II.

VREMENSKI RASPORED ZA PROVEDBU PRAVNE STEČEVINE KOJA SE ODNOSI NA OKOLIŠ

1. Svaka ugovorna stranka će primijeniti Direktivu Vijeća 85/337/EEZ od 27. lipnja 1985. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, a koja je nadopunjena Direktivom Vijeća 97/11/EZ od 3. ožujka 1997. te Direktivu 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. nakon stupanja na snagu ovog Ugovora.

2. Svaka ugovorna stranka će primijeniti Direktivu Vijeća 1999/32/EZ od 26. travnja 1999. koja se odnosi na smanjenje sadržaja sumpora u određenim tekućim gorivima i koja izmjenjuje i dopunjuje Direktivu 93/12/EEZ, do 31. prosinca 2011.

3. Svaka će ugovorna stranka primijeniti Direktivu 2001/80/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2001. o ograničenju emisija određenih zagađivača u zrak iz velikih postrojenja sa spaljivanjem, do 31. prosinca 2017.

4. Svaka će ugovorna stranka primijeniti članak 4. stavak 2. Direktive Vijeća 79/409/EEZ od 2. travnja 1979. o očuvanju divljih ptica, po stupanju na snagu ovog Ugovora.

DODATAK III.

Članak 81. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

1. Sljedeće je zabranjeno kao nespojivo sa zajedničkim tržištem: svi sporazumi između poduzeća, odluke udruga poduzeća i usklađene prakse koje mogu utjecati na trgovinu između država članica i koje imaju za predmet ili posljedicu sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja unutar zajedničkog tržišta, a posebice one koje:

(a) izravno ili neizravno dogovaraju kupovne ili prodajne cijene ili bilo koje druge uvjete trgovanja,

(b) ograničavaju ili kontroliraju proizvodnju, tržišta, tehnički razvoj ili ulaganje,

(c) dijele među sobom tržišta ili izvore opskrbe,

(d) primjenjuju različite uvjete na istovjetne transakcije s drugim trgovinskim strankama, stavljajući ih tako u položaj nepovoljan za tržišno natjecanje,

(e) sklapaju ugovore prema kojima druge stranke podliježu prihvaćanju dopunskih obaveza koje, po svojoj prirodi ili prema komercijalnoj uporabi, nemaju nikakve veze s predmetom takvih ugovora.

2. Svi sporazumi ili odluke zabranjene sukladno ovom članku automatski postaju ništavne.

3. Odredbe stavka 1. mogu se, međutim, proglasiti neprimjenjivim u slučaju:

– bilo kojeg sporazuma ili kategorije sporazuma među poduzećima,

– bilo koje odluke ili kategorije odluka koje donesu udruge poduzeća,

– bilo koje usklađene prakse ili kategorije usklađenih praksi,

koje pridonose unapređenju proizvodnje ili distribucije dobara ili promicanju tehničkog ili gospodarskog napretka, istodobno priznajući potrošačima pravo na pravedan dio nastalog dobra i koje:

- (a) ne nameću tim poduzećima ograničenja koja nisu neophodna za postizanje tih ciljeva;
- (b) ne pružaju takvim poduzećima mogućnost uklanjanja konkurencije glede značajnog dijela proizvoda o kojima je riječ.

Članak 82. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Svaka zlouporaba dominantnog položaja jednog ili više poduzeća na zajedničkom tržištu ili njegovom značajnom dijelu zabranjuje se kao nespojiva sa zajedničkim tržištem ukoliko može utjecati na trgovinu između država članica.

Takva zlouporaba može posebice obuhvaćati:

- (a) izravno ili neizravno nametanje nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena ili drugih nepravednih uvjeta trgovanja,
- (b) ograničenje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvoja na štetu potrošača,
- (c) primjenu različitih uvjeta na istovjetne transakcije s drugim trgovinskim strankama, stavljajući ih tako u položaj nepovoljan za tržišno natjecanje,
- (d) sklapanje ugovora prema kojima druge stranke podliježu prihvaćanju dopunskih obveza koje po svojoj prirodi ili prema komercijalnoj uporabi, nemaju nikakve veze s predmetom takvih ugovora.

Članak 86. stavak 1. i 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

1. U slučaju javnih poduzeća i poduzeća kojima su države članice dodijelile posebna ili ekskluzivna prava, države članice niti donose niti drže na snazi mjere suprotne pravilima sadržanim u ovom Ugovoru, posebice onim pravilima predviđenim člankom 12. i člancima 81. do 89.

2. Poduzeća kojima je povjereno vođenje usluga od općega gospodarskog interesa ili koja imaju karakter monopola koji proizvodi prihod podliježu pravilima sadržanim u ovom Ugovoru, posebice pravilima o tržišnom natjecanju, u onoj mjeri u kojoj primjena takvih pravila ne ometa izvođenje, u zakonu i u praksi, posebnih zadataka koji su im dodijeljeni. Na razvoj trgovine ne smije se utjecati u onolikoj mjeri koja bi bila suprotna interesima Zajednice.

Članak 87. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

1. Osim ako je drugačije utvrđeno ovim Ugovorom, svaka potpora koju dodjeljuje država članica ili koja se dodjeljuje kroz resurse države u bilo kojem obliku, koja narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja dajući prednost određenim poduzećima ili proizvodnji određenih proizvoda nespojiva je, u onolikoj mjeri u kojoj utječe na trgovinu između država članica, sa zajedničkim tržištem.

2. Sljedeće je spojivo sa zajedničkim tržištem:

- (a) potpora koja ima socijalni karakter koja se dodjeljuje individualnim potrošačima, pod uvjetom da se takva potpora dodjeljuje bez diskriminacije u vezi s porijeklom proizvoda koji je u pitanju,
- (b) potpora za uklanjanje štete uzrokovane elementarnim nepogodama ili iznimnim pojavama,
- (c) potpora koja se dodjeljuje gospodarstvu pojedinih područja Savezne Republike Njemačke pogođenih podjelom Njemačke, u onolikoj mjeri u kojoj je takva potpora potrebna kako bi se nadoknadila gospodarska šteta uzrokovana tom podjelom.

3. Sljedeće se može smatrati spojivim sa zajedničkim tržištem:

- (a) potpora za promicanje gospodarskog razvoja područja u kojima je životni standard izuzetno nizak ili gdje vlada visoka nezaposlenost,
- (b) potpora za promicanje provedbe važnih projekata od zajedničke europske važnosti ili za uklanjanje ozbiljnih poremećaja u gospodarstvu države članice,
- (c) potpora za omogućavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja ukoliko takva pomoć ne utječe nepovoljno na uvjete trgovanja u mjeri koja je suprotna zajedničkim interesima,
- (d) potpora za promicanje zaštite kulture i naslijeđa ukoliko takva potpora ne utječe na uvjete trgovanja i tržišno natjecanje u Zajednici u mjeri koja je u suprotnosti sa zajedničkim interesima,
- (e) slične druge kategorije potpore koje mogu biti utvrđene odlukom Vijeća koje djeluje na temelju kvalificirane većine na prijedlog Komisije.

DODATAK IV.

DOPRINOS PRORAČUNU

Stranke	Doprinos u postocima
Europska zajednica	94.9 %
Republika Albanija	0.1 %
Republika Bugarska	1%
Bosna i Hercegovina	0.3 %
Republika Hrvatska	0.5%
Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija	0.1%
Republika Crna Gora	0.1%
Rumunjska	2.2%
Republika Srbija	0.7%
Privremena uprava Ujedinjenih naroda na Kosovu	0.1%